

Cerkvica sv. Duha je stala pred sedanjo kaplanijo ter so jo podrli
l. 1799. in je takrat že služila za skladišče.

Fr. Kovačič: Predavanje o zgodovini Slov. Bistrice.
ČZN IX. 1912. str. 153.

SLOV. BISTRICA - farna cerkev.

bele kariatide itd. Delo Laubmanovo. Podpis na sliki predstavlja-
ča sv. Frančiška.

P. Carl 1738

Laubmann pin.

Za kapelo sv. Frančiška, kapela sv. Marije Lourdanske. *ep oltar z
belimi figurami iz konca 18. stol.

Pri vhodu v sev. kapelo je vzidan nagrobnik iz l. 1654. Stara renes.
kompozicija, baročna obdelava in dekoracija. Zgoraj na nekevrste ol-
tarju klečeč Kristus razprostirajoč roke svojo suknjo, za njim steber,
vrh in križ. V kapelici Lurške M.B. na polovico zazidan zelo zanimiv
renesanski nagrobnik iz l. pol. 18. stol. V kapeli s krstnim kamnom
nagrobnik iz l. 1572, ki ga drži dva naga angeljčka, sorodna ptuj-
skim, nad njim lep renes. relief rojstva Kristovega.

Iz kronike posnemam: 1787 je naredil vel. oltar Jos. Holzinger, kipar v
Mariboru. *sti je naredil tudi prižnico; četudi ni izrečno zapisano
(1779)

En nagrobni spomenik, (bržkone zazidani) ima letnico 1521.

1549 je letnico ob vhodu na kor.

1782 & circa je Kremser-Schmidt izvršil sliko smrti sv. Jožefa v
vel. oltarju pri sv. Jožefu.

Slika sv. Vincenca Fererskega v str. oltarju cerkev sv. Jožefa ima

napis: Fr. Andr.v.Strauss pinxit año 1769.

Stele, XXXIII, 5.12.1925, str.35 - 37.

Sev. str. kapela. P.Carl.1738 Laubmann pin: motiv odprte lope z gledalci ob balustradi, ki gledajo apoteozo sv. Franč. Ksav.

Stele, L, 26.3.1929, str.9.

Slika v vel.oltarju M.J.Smidt(Aremser - Schmidt)Dobro ohranjena.

Kapela sv. Franč.Ksav., freske signirane P.Carl Laubmann pin 1738.

Dva lepa nagrobnika iz 2.pol.16.stol. + ol enega renesanskega nagrobnika je za zidanega po kapeli Lurške M.Božie.Eden je tudi ob stopnicah na kor.

Stele, XXI, 29.7.1923, str.50.

Cerkven inventar.

L 1859, ko se je cerkev renovirala, se je pokazalo v prostoru, kjer so viseli zvonovi pod okrušenim ometom več fresk - slik, ki so bile vse obrnjene proti vzhodu.

Provtna cerkev je bila obrnjena proti vzhodu, zakristija se je nahajala na sev. strani stolpa, je bila odstranjena okoli l.1840.

Prezbiterij je bil pod starim zvonikom, torej Chorturmkirche.

Na juž.steni ladje na zap. koncu se kaže fresko slikarija, mogoče 15.stol. Ornamenta ni pas.

Sev. kapelo slikal Laubmann, juž. s kronanjem Marije na oboku, prizori iz M. in J. življenja in trpljenja, slikal isti pavlinec, ki je slikal v Zagorju pri Pilštanju in kapelo sv. Franč.Ksav v Olimlju, sr.18.stol.

Kipi v vel.oltarju sv. Peter in Pavel, ter na prižnici Holzingerjevi. Slikarija v prezbiteriju verjetno ni Flurerjeva.

Stele, LXXXVI, 10.5.1948, str.49.

Prvotni vikarijati v okviru slivniške prazupnije so koncem 13. ali začetkom 14. veka postali samostojne župnije. Cerkev v Slov. Bistrici je bila pozidana najbrž že pred l. 1200 v romanskem slogu in sicer utegne biti prvotna cerkev sedanja kapela proti pokopališču. Sedanja župna cerkev je pozidana v 17. stol. in jo je posvetil ljubljanski škof Feliks grof Schrattenbach l. 1730. 8. avgusta. Staro pokopališče okoli župne cerkve so opustili l. ~~1836~~ 1836. Največja umetnina v tej cerkvi je krasna slika sv. Jerneja na glavnem oltarju, delonglasovitega Kremsa Schmida iz l. 1782.

predavanje F. Kovačiča : O zgodovini Slov. Bistrice.
ČZN. IX. 1912. str. 152.

Über Antrag des Korresp. Fridrigger verwendet sich die Z.K., dass nachstehende Gegenstände des alten Farrhofes beim Neubau wieder verwendet werden: Ein ba-rocker Archivkasten als Wandkasten des Sitzungszimmers, ein im Empirstil ge=haltener Kachelofen als Ofen für das Bischofszimmer und das Renaissancegitter des früherern Archivfensters für das Gangfenster.

MDZK: št.III.F.9, 1.1910, str. 217: Tätigkeitsberichte.

Kapela stoji ob vhodu v mesto od Ljubic. Pieta iz 1.pol.15. stol., velika

frecej poškodovana.

Stele, L, 26.3.1929, str.9.

elo fini oltarji sr.18.stol.Stara polihromacija.

Slika smrti sv. Jožefa v vel.oltarju - Metzinger. Močan v barvah.

Dobre slike v str. oltarjih, delo nekega drugega mojstra, sr.18.stol.

Lesen lesteneč konca 18.stol.(klasic.) izreden.

XXI.

Stele, 29.7.1923, str. 50.

Na fasadi letnica 1812. Dvostolpa fasada, zelo razgibana lupina cerkve. Stene vse konkavno in 7x9 (doli) konveksno vzvalovljene. V kapeli v bližini odličen lesen križani iz 1.pol.18.stol. Zunanost sledi obliki notranjščine.

je prav tako skrajno razgibana.

V prezbiteriju slabe freske 2.pol.19.stol.

5 lesenih oltarjev iz sr.18.stol. Dobro polihromirane, bogato rokokojsko okrašene figure, pozlačene in lazirane.

Vel.oltar kaže najmlajše oblike 2.pol.18.stol

14x14 rahel klasicizem v rokokoju. Velike v splošnem dobre slike. V 2 oltarjih na sev. strani škapulirska M.B. in sv.Helena, štajersko delo srede 18.stol.

V oltarju ob slavaloku sv.Alojzij, verjetno

ista isti slikar.

Na juž.strani ob slavaloku sv.Vincenc Fer.

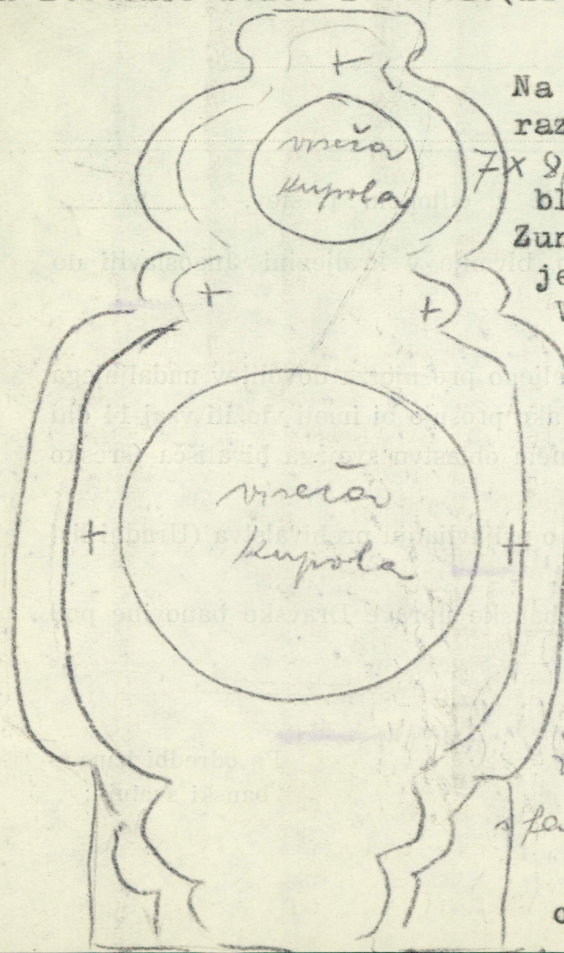
dobro Strauss. b steni sv.Blaž in sv.

škof, v atiki prav tako Strauss.

V vel.oltarju smrt sv. Jožefa, dobra

1812 močno Metzingerjevska slika z rahlimi

odmiki od njega, utegne biti Gessor(sign.v



Prezbiterij ima kupolo z laterno. Kupola je vsa poslikana v fresko tehniki z iluzionistično arhitekturo, angelji, 4 alegorije, 2 martirija (sv. Jakob in sv. Pavel), Jezus sprejema sv. Černeja, Bog oče. V laterni letnica 1722.

V juž. stranskem oltarju slika sv. Šebastjana, močan chiaroscuro, do pasu. Preperel firnež jo kvari, sicer dobra.

Vel. oltarj je lepo delo konca 18. stol. Kipa sv. Petra in Pavla bela. Klasicistični motivi. Slika sv. Černeja dober Remser - Schmidt. Podpis na desni spodaj M.J. Schmidt 1787

Sev. stranski oltar s sliko sv. Vaneza nep. mašuje, prva pol. 18. stol. V ozadju pogled na Prago.

Prižnica lepo delo konca 18. stol. Trije pozlačeni reliefi, 5 kipov; Vera, upanje, ljubezen, ženska figura z 10 božjih zapovedi, kip jokajoče Magdalene spokornice.

V južni stranski kapeli, ki je po arhitekturi najstarejši del cerkve - fresko slikarija predstavljajoč kronanje Marije in rožni venec. Spominja na freske v Slov. gradu na gradu, mogoče Strauss.

V sev. stranski kapeli, ki je prizidana v 18. stol. in ima plitvo kupolo, na oltarju slika sv. Frančiška Ksav. s podpisom Carl Langman pinx, ostalo zakrito, s okivrgem.

Iluzion. na svodu, scene iz frančiškovega življenja, na stenah

Metz.dražbi pri sv.Petru pri Mariboru).

O Kremser - Schmidt tu ni niti govora.

Sredi cerkve prav dober lesen klasic.lestenec.Prižnica ima balustradu s stebri in nišami s figurami 4 evangelistov.Dno in streha v klasic. načinu dodelana, polihromirana v klasic. duhu.

Stene posebno v kupoli kažejo sledove vlage od zgoraj in znotraj, pri oknih teče notri, zato maroge.

Slike imajo deloma krepiran firnež.Majhne poškodbe. Večjih poporavil niso potrebne, očiščenje in rahlo firnežiranje.

Sign. na sliki Vinc.Fer., desno spodaj:Jo:And.V:Strauss//Pinxit:A°:1769.

Vel.oltarna slika je po mojem Gessor, vse kaže, da je bil Metzingerjev učenec.

Stele, LXXXVI, 10.5.1948, str.49-50.

Slika v vel.oltarju pl.o. dobro ohranjena, zgoraj zaokrožena, vis.228šir.159cm V diagonali od leve proti desni nizko ležišče, kjer leži do prs z odejo pokrit sv. Jožef, levo sedi na stopničastem podstavku Jezus, ki z desno tipa Jožefov puls, leva pa se prikazuje s stegnjenim kazalcem za Jožefovo glavo - kaže navzgor, kjer so na oblakih 3 angelske glavice in sedeč krilat putto z odprto knjigo, kjer kaže tekst: Beati mortui qui in Domino moriuntur. Desno ob postelji

stoji Marija, ki ga z levo obira pri levi roki, z desno pa drži konec pokrivala pred prsi.Levo ob robu za Jezusom zastor, v kotu spodaj pa dva putta pred košaro s tesarskim orodjem, ki ga ogledujeta. Tihožitje!

Barve: rumene, suknja Jezusova rdeča, plašč plav, Marijin plašč plav, suknja roza, glavno pokrivalo vleče na olivno zelenkasto.

Prvo vtis Metzinger, a se razblini in vse govori za Gessorja. Metzingerjeve barve, oči Jezusove, profilni tip M.B. in putto z orodjem.V tipu Jezusove in Jožefove glave, kakor v vrhnjih angelih pa se mu odmika. Gubanje je bolj plastično kakor pri Metzingerju. Sicer pa mnogo govori za šolsko razmerje med obema.

Stele, CXXII, 2.9.1948, str.8-8'

Za podružno cerkev sv. Jožefa je 2. junija l. 1744. kupil prostor duhovnik Maks Lederer (+ 1750), menda domačin bistriški, od arnoškega poštarja Ferdinanda Trautensteinerja za 320 gl. V vsem je Lederer žrtvoval za to cerkev nad 2377 gl.

L. 1747. je bila pozidana beneficijatska hiša s kapelico sv. družine; to je današnja kapelanija.

Fr. Kovačič: Predavanje o zgodovini Slov. Bistrice.

ČZN. IX. 1912. str. 154.

~~Dvorana~~ ^{Dvorana}. Mitološke in iluzionistične scene. Nad enim vhodom podpis Franz Ignatz Flurer Pinx 1721.

V gradu je slikano glavno stopnišče, kapela in omenjena dvorana. Povsod arhitekturni motivi mitologije in kariatide. Avaliteta in ohranitev prav dobra, i izjemo kapele, kjer je bržkone vlaga škodovala.

Če so slike farne cerkve od istega slikarja so gotovo popolnoma ^{preslikane} ~~preskiane~~. Treba bo še primerjati. Sternen napravi ob priliki poizkus ali so preslikane in če bi se dala preslikava odstraniti.

ob H. H. Stele, XXXIII, 1925, str.38'-

Reprezentativno obrambno poslopje z jarkom, lepimi portali. Dobre freske iz 18.stol.

Stele, XXI, 29.7.1923, str.50.

Ožji grad, sklenjen pravokotnik enonadstropne višine z nizkim 2 nadstropjem. Dobro v merah, kamniti venci in okenski obodi. Na strani vhoda iz zunanjega na notranje dvorišče v pritli ju od rta ločna arkada na kamnitih stebrih. Lepo proporcionirano v merah.

Stopnišče iz pritlija v prvo nadstr. enosmerno z enim počivališčem. Na vrhu dobra kovana ograja 18.stol. med barvasto marmornatimi stebriči.

Veža v 1.nadstr. poslikana. Slikar (Flurer) je isti, kot v Brežicah na stopnišču in v kapeli. Odli no ohranjeno. 4 portreti so poslikani z bogato baročno okvirno slikarijo. Skozi 2 v ožjih stranicah se vidi na steni v hodnik naslikana niša ~~xxxxxxx~~ z orjakom, ki na eni strani tolče " rene", na drugi drži piščal, opirajoč v ob desni bok.

Na dolgi steni je v sredi v baročnem okviru gotata pokrajina z vodo, mostom in drevjem. En potnik hodi čez most, drugi počiva sedeč v ospredju poleg koša

postavljenega predse na tla.

Desno in levo od te slike je naslikana po ena niša, v nji pa po ena polgola žena. Desna ima karo v rokah in gleda zasenčujoč z desno oči v daljavo. Previdnost. Druga drži v levici orstan.

Na stropu je naslikana baročna okvirna, zelo baročno razgibana ~~arhitekturna~~ balustrada, v nji sta na ozkih straneh po en medaljon z belo v belo slikanimi poprsji rimskih vladarjev(posnetek gem) v oglih vaze.

Sredi dolgih stranic pa opirata po dva sedeča gola možaka romeno v rumeno slikano preklado, ki se one preko ~~prostora~~ prostora in deli sto.p na dve enaki polovici.

Na eni so oblaki s 3 figurami, 2 moški in ena ženska. Moški prejema od drugega čašo vina, istočasno pa ga oni zabada v hrbet. Za obema je obzudan tiger, ki ga ima na vrvi puto z vencem iz aš v rokah.

Na drugi polovici na oblakih žena, ki boža enorožca, z drugo nudi denarnico sedečemu moškemu, za katerim je druga žena. Okrog putti, eden nosi krono in nek okras, drugi se igra s psom.

V stopnjišču v nadstr. lepa baro na kamnita balustrada. "a strnah slike s pokrajinami, štafažami in gradovi, deloma nedvomno resnične vedute.

Italjansko, zač.18.stol.

Ena predstavlja gozdnato pokrajino z dvema psoma, ki se zaganjata v nejasno žival. Krajina mogoče tam Flurer.

V nadstropju v sobah na stropih trtaste štukature, v okvirih pa alegorične slike. Bachova mladost, ležeča žena z malim amorjem, dva otroka, ki se igrata z levom in grozdi.

Ogledna soba z renes. slikanim 6 delnim obokom.

Okrogla peč iz konca 18.stol. s klasicističnimi motivi.

Vložna renes. omara(intarzija) severnega tipa.

Paravan s slikami. Dunaj Schutz- Postl.

Okrogla empriska peč.

Slika pl.o. l.pol.17.stol. Madona z detetom v okrajini z čanezom Krst.

in sv. Marjeto. Tipično dru govrstno delo.

Na rezanih štukiranih stropih so srednje slike pobeljene, ohranjene pa so preproste na steno slikane pokrajine s štafažo italj. tipa, zač.18.stol.

Mitološke teme, žene v okrajini, eklektih 16.stol.(beneč. Corregio, Leonardo).
2 sliki Jantlovi(?)

Odlična nemška baročna slika: žena s sismom ob vodnjaku iz sr.18.stol.

Okrogla peč z gotskim motivom, konec 18.stol.

Odlična stoječa ura, baročna s pozlačenimi figurami. Na vrhu pozlačen čas s koso.

Jedilnica: stenske slikarije, klasicistične dobe. Odlične.

Kovinski luster, sr.18.stol., odlični stoli 17 in 18.stol.

Tabernakeljska omara, biederme. ohištvo. Odlične minjature.

2 odlična portreta stoječih vojvodinj, 16.stol. Beneško okr. Veroneza.

Dvorana: nad vhodom s stopnjišča signatura Franz Ignatius Flurer Pinx.1721.

Na stenah so vsa vrata in dvoje stranskih okenskih odprtih izrabljenih za bogato okvirno arhitekturo, nad katero se pod gornjimi manjšimi okni vrsti okrog venec močno polžastih oblik, sloneč med okni na volutnih konzolah.

V vmesnih prostorih med zgornjimi okni so v ovalih zeleno v zeleno in rdeče v rdeče slikani prizori Herkulove sodbe. Na stropu prehaja ta slikarija v volutno konzolno arhitekturo nad koridor, mogoče hodnik z balustradami in vazami. Na pomolih pod hodnikom ženske in moške rumeno v rumeno slikane sedeče figure z gorjačami, scepri, sonde, levjo kožo itd.

Na stropu sprejema zbor bogov Herkula, ki ga nosita dva metaljčasto okriljena figuri.

Posebno ljubezen osveža putton, ki dvigajo vence in se Michelangelovsko obračajo na vse strani.

Knjižnica: Na stropu bogate rokokojske arhitekture.

Sopraporta nad vratmi olje platno, ena kaže Weissenkircherju soroden značaj. Velika krasna rokokojska peč.

Krasna tabernakeljska omara.

Mnogo slik.

30 zvezkov Gothe

Schomatisma f. Heer u. "arine iz devedesetih let.

Biljardna soba: Rokoko štukatura na stropu kakor v knjižnici.

Krakovelika rokoko peč. Stene prevlečene z gobelini iz 17. stol.

Pokrajine z živalmi, predvsem pticami in bogatimi cvetnovenčnimi okviri.

Ob peči pokrajina italj. topa s štafažo, 18. stol.

Sopraporta, pl.o. iz 1. pol. 18. stol.

V sosednji sobi: rokoko štukature in baročna platna tapete sr 18. stol. Dobro.

Kapela: pravokoten pritličen prostor s pltivo banjo. Strop ima dobre štukature s trtami in vzvazi, okr. 1720. Stene in polja na stropu so poslikane po Flurerju.

Ena slika na stropu predstavlja češčenje imena Marijinega po puttih. Druga Putti na oblakih s simboli brezmadežnega spočetja.

Ob straneh 4 slike puttov s simboli Marije.

Na stenah arhitekturna delila. "asproti oltarja sv. družina v bogatem okviru.

Na drugih stenah puttis simboli Marije.

Pisano marmornat oltar po sestavu soroden onemu v Dobrnici z Brezmadežno pl.o. zelo podobno oni v Dobrnici. Flurer?

V zakristiji majhen lesen oltarček s sliko Oznanenja in sliko sv. Antona Pad.

V privatnem stanovanju ima lastnik ca 40 cm vis. lesen kip Madone z detetom na desnici, v bogati draperiji, okr. 1500.

Baročno toda dobra olih omacija, spada k inventarju kapele.

Amnit portal iz konca 17. stol., ki vodi v pravi grad, družo okno s seboj v celoto po volutah med kosi slemena.

Napis: Sapient Mulier ex aedificat domum suam Prov. Cap. XIV.

V vhodni fasadi je na desnem oglu okrogel stolp z konzolnim vencem pod streho iz 16. stol.

"asproti gradu leži drugi pravokotno oslopje baročnih oblik, 17. stol. z rustikalno delitvijo pilastrov in pritličje v ometu.

Plemenita lepo proporcijonirana arhitektura, verjetno grški vpliv.
Skozi obzidje na dvorišče pred gradom vodi portal oblik, ki ustrezajo tej
stavbi. "e" iz belega marmorja, okrašen s str. volutami in volutasto atiko.
2 baročna rezljana in oblešena pastirja iz Jaslic.

Stele, CXX, 5.10.1945, str. 42- 47.

Med znanimi in signiranimi deli prvih trideset let 18. stol. na Slovenskem
Štajerskem so Flurerjeve freske v gradu v Slovenski Bistrici (1721),
Filipa Karla Laubmanna freske v Slovenski Bistrici (1738).

Dr. Franjo Šijanec: Slikar Franc Mihael Strauss.

ČZN. XXVII. 1932. str. 6.

Emil Kümmel v razpravi Kunst und Künstler in ihrer Förderung durch die steir. Landschaft vom 16. bis. 18. Jahrhunderte. (Studie aus den Rechenbüchern und Acten des Landesarchives.) navaja letnice, kp sp za stavbe prispevali stavbni stanovi.....1617: Windischfeistritz, Spital (A.24).

Beiträge zur Kunde steiermärkischer Geschichtsquellen. 16.Jhrg.

Graz 1879, str. 116.

EXTRA POS

^{Bistrica}
~~Slovenj Gradec~~ - Marijin steber

V znak Marijinega češčenja so že v preteklih dobah postavili v mestu Marijin steber.

Avg. Stegenšek: v Glasniku najsvetejših src, ^Maribor 1913, 69

SLOV. BISTRICA - mesto

1.

Predavanje prof. dr. Fr. Kovačiča: O Zgodovini Slov. Bistrice.
ČZN. IX. 1912. str. 145-156.

Prezbiterij gotski, na sev. zunaj z oporniki. Končni del nima opornikov, pač pa zazidana velika gotska okna. Znotraj v ladji baročna arhitektura s križnim svodom. Prezbiterij ima od slavoloka počenši ohranjeni dve polji gotskega svoda z močnimi rebri, okroglimi sklepniki in konzolami čisto geometrične oblike.

V tlaku so vzdani 4 baročni (17. stol) marmorni nagorniki, katerih črke so popolnoma nečitljive.

Vel. oltar ima kip baročne pieta. *ep tabernakelj srede 18. stol. Spredaj viseč angelj kot nosilec sveč.

Zadnji del prezbiterija s slikanim vel. oltarjem je prezidan in brez gotskega oboka, ki je gotovo odbit.

Portal, ki vodi pod zvonik ima letnico 1685.

V ladji dva stranska oltarja z baročnimi kipi, konca 17. stol. Ob južni steni dober, kamenit sv. Florijan iz zač. 18. stol.

Na slavoloku napis reč. 1771 in slika sv. Frančiška. M.B. in Aris- tusa popolnoma prestana.

Stele, XXXIII, 1925, str. 37' - 38.

Kot nekak sad katoliške reformacije je smatrati v Slov. Bistrici ustanovitvev minoritskega samostana.

Ta samostan je l. 1629. ustanovil bistriški magistrat. Dovoljenje za to je dal cesar Ferdinand II. 27. junija, samostan pa je bil ~~xxxxxxxx~~ otvoren 16. julija. Po nasvetu takratnega deželnega glavarja Janeza Ulrika pl. Eggenburga, ki je l. 1615. ustanovil tudi kapucinski samostan v Ptuj, so pod gotovimi pogoji prepustili minoritom 3 beneficije, katerih eden je bil pro cerkvi-Zalostne matere božje, drugi pri Sv. Duhu(?) zunaj mesta, tretji pa v farni cerkvi. Kdo je bil te tri beneficije kdaj ustanovil ni znano. Druga, se zdi, magistrat ni prispeval k ustanovitvi samostana, k večjemu je morda prepustil hišo za samostan. Redovniki so sprejeli iste dolžnosti, kakor jih je še l. 1628. opravljal zadnji beneficijat Martin Obrizius. S početka so bili v tem samostanu le 4 redovniki, ki so službo božjo opravljali v majhni kapelici. S pomočjo duhovščine in drugih dobrotnikov, zlasti grofa Vettera de Lillis je polagoma nastala lepa gotiška cerkev. Samostan pa je minoritska provincija sama l. 1696. za časa provincijala Feliksa Haucka prezidala in dozidala, tako da je odsle imelo prostora v samostanu 12 redovnikov. Graščaki so imeli v cerkvi svojo grobnico. L. 1772, je magistrat poklonil samostanu stolp pri cerkvi, ki je bil potem dozidan in je dobil strešno kupolo. (Opomba: Cfr. Marian, Austira sacra VI. Wien 1784. Str. 329-330).

L. 1786. je bil samostan zatrt, eksminorit Dürer je še potem do l. 1794. opravljal nemško službo božjo. Samostan so l. 1793. prodali bistriškemu ~~manx~~ usnjarju Nasko za 700 gl. L. 1796. so hoteli cerkev eksekrirati in zapreti zaradi prepisov, a so jo vendar rešili.

Fr. Kovačič: Predavanje o zgodovini Slov. Bistrice.

ČZN IX. 1912. str. 153, 154.

Slovenska Bistrica - minoritski samostan

Razpis licitacijske prodaje samostana in vseh poslopij, ter zemljišča.
Natančen opis posesti.

L.Zeitung, 1826, knjiga 2,
Intell. Blatt, Nr. 36